

Malangan maszk. Lihir-sziget, Új-Írország, 19. század vége. Giovanni Bettanin gyűjtése, 1904. Néprajzi Múzeum, Budapest
© fotó: Sarnyai Krisztina, Néprajzi Múzeum

PERSPEKTÍVÁK

Művészet és etnográfia

Magyar Nemzeti Galéria, Grafikai kabinet, 2016. október 2-ig

Amikor a 20. század elején *Pablo Picasso* és művésztársai először láttak afrikai és óceániai szobrokat, a törzsi művészet emlékeit, nyilvánvaló volt számukra, hogy ezek a tárgyak is művészeti alkotások. Bár az európai világ számára nem volt ismeretlen ez a fajta egzotikus tárgy-kultúra, ezeket a szobrokat, maszkokat és faragványokat hosszú ideig mégsem tekintették művészetnek.

A tárgyak formálása, a geometrikus díszítés és kifinomult formarend harmóniája óriási hatást gyakorolt a 20. század új utakat kereső modern művészetére, legyen szó festészetéről, szobrászatról vagy grafikáról. Picasso munkássága óta a törzsi művészet az európai művészettörténeti hagyomány része, formai és szellemi inspirációs forrás. De vajon művészetnek látja-e mindezt az etnográfus, a kutató, aki ismeri e tárgyaknak a törzsi kultúrában betöltött funkcióját? Művészetet lát-e benne a mai néző vagy érdekes etnográfiai tárgyat, egy alig ismert távoli világnak a tárgyi emlékét? A Magyar Nemzeti Galériában látható tárlat ezekből az alapkérdésekből indul ki. A kiállítás a Néprajzi Múzeummal együttműködésben valósult meg. ●

ABSZURD A THÁLIÁBAN

Zappe László

Az abszurd dráma és a bohózat, különösen a múlt előtti századforduló francia vígjátéka közötti kapcsolatról már sokan és bőségesen értekeztek. Lévén mindkettőnek alapja köznapi viszonyok, gyakori, bármikor megtörténhető esetek végletesre hajszolása. A szerző minden lehetőt és lehetetlent kifacsar valamely egyszerű, sőt együgyű esetből. Ennek a tulajdonképpen már divatjamúlt, de mégis rendületlenül népszerű műfajnak egyik – a színpadokon mára talán egyedül megmaradt – mestere *Georges Feydeau*. Most is órá találtak a Tháliában. *Hamvai Kornél* fordításában és egyszerűsítésében bemutatták a Rövid a poráz című vicces képtelenséget.

Bár a bonyodalmak végső oka nem is olyan elképzelhetetlen. Amúgy nőügyekben gátlásosnak nem mondható fiatalember képtelen kinyögni a szeretőjének, hogy nőszülni készül. Igaz, erre jó oka lehetne az, hogy a hisztérikus hölgy, amúgy filmszínésznő, folyvást öngyilkossággal fenyegetőzik. És ebben az sem zavarja, hogy másfelől talonban tart egy gengsztert azokra az időkre – és ezek nem ritkák –, amikor szerelme, aki miatt rendszeresen halni készül, hosszabb időre eltűnik. És persze a szerelmes rabló anyagi javakkal is kényeztetni.

A sok szálát az húzza szoros gubancná, hogy a link ifjú éppen annak a filmgyárnak az örökösnoáját készül elvenni, ahol

szeretője sztárkodik, amiből egyenesen következik, hogy jövődöbéli anyósa, a vállalat nagy pénzü és hatalmú tulajdonosa őt hívja meg az esküvő sztárvendégének, az ünnepség fő attrakciójának. A nyílt, egyenes beszédre képtelen férfiúnak tehát az esküvő alatt az a legfőbb gondja, nehogy a szeretője észrevegye, hogy ő a vőlegény.

Mindez azonban Feydeau-nak nem elég. A stúdióban folyton ott lábatlankodik, mindenkibe belebotlik, mindenkivel kellemetlenkedik egy fontoskodó alak, aki vacak dalocskájával hűz. Csakhogy egyébként meg anyakönyvvezető, és természetesen az esküvőn is főszerepet játszik. Olyannyira, hogy összekeveri a tanúkat és a házasulandókat, így a kissé amúgy is meghajszolt vőlegény nem a menyasszonyát, hanem leendő anyósát veszi el. És ebben is maradnak. A cím pedig azt a poént előlegezi, amivel a végül feleséggé lett anyósjelölt zárja a darabot: ezután rövid lesz a poráz.

A Thália Színházban a kitűnő kaposvári színész és sikeres rendező, *Kelemen József* szakszerűen állította színpadra a három felvonásból két részbe tömörített elmés eseményt. A képtelen cselekményt nem mélyítette igazi abszurddá, beírta a röhögtetéssel. *Cziegler Balázs* díszletei és *Cselényi Nóra* jelmezei praktikusán kiszolgálják a színészeket, illenek

rájuk a ruhák, a második részben a sok bujkáláshoz és jövés-menéshez nagyon fontos ajtók – továbbá szekrény és spanyolfal – is többé-kevésbé a helyükön vannak, amíg kell, követhető, ki honnan jön és hova megy, egy idő után meg már minden teljesen mindegy.

A színészek is megteszik, ami kell a nézők vidításához. *Pindroch Csaba* valószínűleg sohasem fogja kinőni a nyakigláb kamaszkort, hangja is mint ha örökké mutálna, így szinte el sem tévesztheti a folyton ingoványon egyensúlyozó, de el sohasem süllyedő figurát. *Schell Judit* kifogástalan sztárhisztérika, *Lovas Rozi* menyasszonyként cini modern lány, *Szabó Győző* maccona szabványgengszter. *Gubás Gabi* szerelemhős szürke verébnek éppoly meggyőző, mint máskor elegáns szépségnek. *Hunyadkúrti István* örökös másodasszisztensként jó karakter egy, a cselekményből teljességgel kimaradó szerepben. A röhögtető motort, mint rendesen, most is *Vida Péter* hajtja kifogyhatatlan energiával és minden részletében jól ismert eszköztárral. Ő a végtelen önbizalmában rendíthetetlen, ezért legyőzhetetlen, mindörökké diadalmas kisember.

A legabszurdabb persze az, hogy a Tháliában, ebben a bohóságban is az egyik legfontosabb szerepet *Molnár Piroska* játssza, aki nem csak birto kolja a nemzet színésze címet, hanem valóban az egyik legnagyobb és szakmában. De egy ilyen előadásban csak jónak lehet lenni. Nagynak nem. ●